

UREDNIŠTVO
IN UPRAVNIŠTVO
JE V LJUBLJANI.

POSAMEZNE
ŠTEVILKE PO 10
VINARJEV.

NOVA DOBA

NAROČNINA ZA
CELO LETO 8 K,
ZA POL LETA 4 K,
ZA ČETRT LETA
2 K.
V LJUBLJANI S
POŠILJANJEM NA
DOM ISTE CENE.

GLASILO SLOVENSKE GOSPODARSKE STRANKE.

IZHAJA VSAKO SREDO IN SOBOTO. — ZA OZNANILA SE PLAČUJE OD TROSTOPNE PETIT-VRSTE PO 15 H, ČE SE OZNANILA TISKA ENKRAT, PO 12 H, ČE SE TISKA DVAKRAT IN PO 8 H, ČE SE TISKA TRIKRAT ALI VEČKRAT. — DOPISE IZVOLITE FRANKOVATI. — ROKOPISOV NE VRAČAMO. — NA NAROČBE BREZ ISTODOBNE VPOŠILJATVE NAROČNINE SE NE OZIRAMO. — UPRAVNIŠTVU BLAGOVOLITE POŠILJATI NAROČNINE, REKLAMACIJE, OZNANILA, T. J. ADMINISTRATIVNE STVARI.

Svoji k svojim!

Ni ga naroda, ki bi doslednejše izvajal geslo „svoji k svojim“, kakor so Nemci, posebno oni, ki bivajo v obmejnih pokrajinah. Seveda jih v tem njihovem obrambnem in obenem tudi napadnem delu kar najintenzivnejše podpira njihovo časopisje, še bolj pa njihove obrambne organizacije, kakor je šudmarka in šulferajn. Ne bodete našli pri nobeni prireditvi teh obrambnih društev in drugih njim enakih, da bi se le tudi najmanjša stvarca, katero se rabi pri njih, naročila ali kupila drugje, kakor le pri najtrdnjših njihovih pristaših (obramba), kvečjemu le pri takih, od katerih se ravno pričakuje, da se bodo vsled stalne podpore vrgli na njihovo stran (napad). In ne samo to, da obrambna društva skušajo tudi na drug način ne samo v bližini temveč tudi na daleč izvajati geslo „svoji k svojim“. Vzemimo le ta slučaj.

V Trstu delujejo Nemci z vsemi silami na to, da si ustanove svojo „nemško hišo“. In ta „nemška hiša“ naj bi poleg drugih namenov služila tudi v to, da bi pospeševala nemško industrijo in trgovino. To bi naj ji bil pravzaprav glavni namen. „Skupaj z ‚Šudmarko‘ naj bi se nemškemu tržaškemu trgovcu zagotovilo odjemalstvo v alpskih deželah, katere so dosedaj izjemali naši nasprotniki. Nemcem v alpskih deželah bi se pa nasprotno zagotovilo dobavljanje njihovih potrebščin iz nemških dobavnih virov. Nemškim trgovcem in industrijcem hočemo dati na razpolago prostore za razstavo vzorcev itd.“ Tako čitamo v oklicu, v katerem prisojijo tržaški Nemci podpore za svojo nemško hišo, ki bi bila potemtakem nositeljica nemškega klica „svoji k svojim“ ne samo za celo Primorje temveč tudi za vse avstrijsko nemštvo.

Nemško izvajanje gesla „svoji k svojim“ ne vsebuje torej samo enostranskega razmerja trgovca in obrtnika napram odjemalcem, temveč tudi nasprotno odjemalca napram trgovcu in obrtniku in to v prvi vrsti odjemalca, ki v svojem delokrogu proizvaja surovine, katere more spraviti trgovec dobičkanosno na trg, in katere rabi industrija v izgotovitev svojih proizvodov. Poleg tega se pa nemški „svoji k svojim“ vedno tudi ozira na posamezne individue, posebno kar se tiče trgovskega in obrtnega uslužbenstva. Pač res nameščajo nemški trgovci in obrtniki v svojih trgovinah in delavnicah tudi drugonarodne uslužbence, ker jih rabijo v občevaranju z drugonarodnimi odjemalci, ali nameščajo jih vedno pod gotovimi pogoji, da ne kažejo svoje

narodnosti, oziroma jih celo prisilijo, da se kažejo Nemce, ali vse to le tedaj, ako nimajo na razpolago svojih ljudi. Nikdar pa ne bo nemški trgovec postavil v svoji trgovini na odličnejše mesto uslužbenca druge narodnosti, posebno pa še ne, ako bi le-ta tudi na zunaj kdaj le količjak pokazal svojo narodno zavednost.

Vzlic vsemu svojemu odločnemu nemškemu narodnjaštvu pa ostane nemški trgovec vendarle trgovec in sicer pameten trgovec, posebno napram odjemalcem drugih narodnosti. V svoji trgovini ne bo nikdar tako očitno kazal svojega nemštva, da bi s tem odganjal drugonarodne odjemalce, temveč jih skuša s postrežbo in sicer točno in solidno postrežbo v njihovem jeziku navezati nase. Njegovo narodno delovanje se kaže drugje, največ v gmotnih podporah narodnoobrambenim organizacijam, sploh v osebnem in zasebnem delovanju izven trgovine.

Slovenci se imamo pač mnogo še učiti od naših nasprotnikov v tem zmislu.

Le priznajmo, kolikokrat se prigodi pri nas, da se nabavljajo razne stvari ob prilikah velikih narodnih prireditvev ne pri naših ljudeh, temveč pri naših nasprotnikih, in to ne morda zato, ker se dobijo iste stvari cenejše pri Nemcu kakor pri Slovencu, temveč večinoma le iz komoditete. Ne gre se pri nas, posebno v Ljubljani ne, recimo zato, da bi pritegnili na tak način k nam kakega Nemca, kajti niti eden izmed naših Nemcev se ne bo poslovenil med nami, kvečjemu more ta ali ona naša politična stranka pridobiti od slučaja do slučaja nekaj njihovih glasov, ker sami niso toliko močni, da bi v političnem boju mogli samostojno odločevati. Kakor hitro bi pa to dosegli, ne dobi nobena slovenska stranka več glasu od njih, od tistih, ki jim je v svoji strankarski strasti sama pomagala do moči s svojo podporo. Tako izvajanje gesla „svoji k svojim“ je med nami Slovenci močno v navadi in bo prej ali slej pokazalo svoje slabe posledice. Le lastni nemarnosti se imamo Slovenci zahvaliti, in še posebno v Ljubljani, da je nemška trgovina med nami tako krepko razvita in da se še nadalje tako krepko razvija. Nemci so v tem oziru vse drugačni. Vzemimo le Maribor, kjer je gotovo odstotno mnogo več Slovencev, kakor Nemcev v Ljubljani, okolica slovenska, pa se vsled narodne zavednosti nemškega meščanstva kažejo komaj začetki slovenskega trgovstva, ali pa še tudi to ne.

Da se naše trgovstvo in obrtništvo posebno v obmejnih krajih ne razvija tako ugodno, kakor bi bilo pri-

čakovati, je pač mnogokrat krivo izrabljanje gesla „svoji k svojim“. To se je posebno poudarjalo na I. vseslovenskem trgovskem shodu. In res je, da je šlo že mnogo slovenskih trgovin in obrtnij rakom žvižgat, ker so njihovi lastniki mislili, da smejo opirajoč se na geslo „svoji k svojim“ prodajati slovenskim odjemalcem vse, tudi ono, kar se že drugje sploh ni moglo spraviti v denar. Tako ravnanje mora seveda odgnati najzavednejšega slovenskega odjemalca iz slovenske trgovine.

Velika napaka našega trgovstva in našega obrtništva je tudi, da jemljejo večinoma geslo „svoji k svojim“ edinole zase v zakup. Slovensko odjemalstvo naj le pridno kupuje pri slovenskih trgovcih in obrtnikih, a ti pa naročajo svoje blago in svoje potrebščine na surovinah večinoma le pri tujih dobaviteljih, le redkokdaj pri domačih. Res je, da naša industrija ni tako razvita, da bi izključno mogla zalagati naše trgovstvo, tudi veletrgovina naša ne, ali marsikaj se lahko kosa s tujimi proizvodi, a tudi to se večinoma dobavlja od drugod, največ iz nemških tvornic. Tu bi pač bila sveta dolžnost slovenskega trgovca in obrtnika, ki sicer tako rad opozarja občinstvo na geslo „svoji k svojim“, da bi tudi sam izvajal to geslo. In ako ni domačih, slovenskih dobaviteljev, jih pa imajo vsaj drugi slovanski narodi, in dobavlja naj se od slovanskih tvrdk, ne pa da podpiramo svojega najzagrizenejšega sovražnika Nemca. Isto in to popolnoma izključno pa se mora zahtevati glede dobave surovin, poljskih pridelkov itd. Tu pač ne more biti izgovora, da ni domačih proizvodov, in tisti trgovci, tisti obrtniki, ki v tem oziru ne izvajajo gesla „svoji k svojim“, pač ne zasluži več slovenskega imena. Kdor na tak način prezira narodno-gospodarske koristi svojega lastnega naroda, mu več škoduje, kakor priseljeni Nemec, in brez usmiljenja ga je treba označiti kot takega pred vso javnostjo, da se mu ustavi njegovo pogubno delovanje. Ako ima naše slovensko-narodno trgovstvo v resnici toliko narodnega ponosna, kakor se diči z njim, bi moralo samo poskrbeti, da ne bi se dogajali taki narodni grehi, in lepa naloga ljubljanskega „Merkurja“ bi bila, da tako, kakor tržaški Nemci, poskrbi za to, da bo vsak slov. trgovec in obrtnik vedel, kje naj naročuje svoje potrebščine, da ne pride v kolizijo z geslom „svoji k svojim“. V „Merkurju“ naj bi bil seznam dobavljalčev slovenskih in slovanskih tvrdk in razstava njihovih vzorcev, in tja naj bi se trgovec in obrtnik obračal, ne pa da zaupa, kakor se večinoma sedaj dogaja, svoja naročila raznim sladko-

LISTEK.

Indijska pravljica.

Spisal Vladimir Levstik.

Tam na bregih Brahmaputre sta vladala v prelestnem gradu mogočen radža in zvesta mu družica. Njiju dobrota do podanikov je slovela daleč naokoli; z vsemi pozemeljskimi blagari so polnili bogovi njuno življenje, in so jima dali sedem junaških sinov in sedem hčera, lepih kakor cvetlice na vrtu. Le sedma med njimi, Lakšmi po imenu, ni bila lepa, kakor cvetlica na vrtu: bila je krasna, kakor mlada roža, utrgana ob zori, posuta z jutranjo roso in položena sredi prsi speče neveste.

Zgodilo pa se je, da se je mogočni radža ponesrečil na tigrovem lovu. Zdrav in krepak se je odpravil od doma, toda zver ga je razmesarila s ilni kremplji. Umirajočega so ga prinesli na večer domov. Umrl je, preden je drugi dan zasijalo solnce.

Žena kneginja ni prebolela izgube. Bledela je, kakor vrh sneznika, ki je rdeč ob zarji in se pobeli čim se dviga dan. Umrla je in je pustila otroke same na svetu.

Sinovi junaki so si delili vladarske posle; složno so vladali podanike, složno so se borili v bitkah. A hčere krasotice niso bile složne med seboj. Zakaj šestero starej-

ših hčera je zavidalo mladi Lakšmi njeno lepoto, in ničesar drugega niso razmišljale med seboj, kakor to, kako bi jo ugonobile.

Nekega dne pa so stopile pred brate in so dejale s hinavsko ogorčenostjo:

„Lakšmi ni vredna, da biva v očetovem gradu! Lakšmi ni vredna, da živi! Zakaj, skrivaj, v večernem mraku se je vdala nizkemu hlapcu!“

Silno so se razsrdili bratje, zakaj takšen greh je veljal pri njih za veliko sramoto. In hoteli so jo umoriti. Zaman je Lakšmi plakala in zatrjevala svojo nedolžnost; vse sestre so prisegale pri bogovih, da so videle njen zločin. A zasmilila se je peti med sestrami, in ta ji je izprosila življenje. Pomilostili so jo bratje in so jo obsodili, da bodi samo izgnana v pusto samoto, tja v džunglje, kjer so zli duhovi in divje zveri.

Ko so jo tirali iz gradu, so stale hudobne sestre med vrati in so se ji rogale. Ni ji pomagala nje mila prošnja, naj ji prizaneso in izpričajo njeno nedolžnost.

„Takrat bomo rekle, da nisi kriva, kadar te vzame Čandra radža za ženo!“

Čandra radža, mlad in mogočen knez v obližju, pa je bil mrtev že štiri nedelje. Torej ni bilo milosti niti upa za Lakšmi.

Naložili so jo na konja in oddirjali z njo v pustinja. Od strahu in bolesti je Lakšmi omedlela in se je zavedla

še, ko je ležala sama v visoki travi, pod milim nebom, zapuščena in izročena trdosrčnosti usode.

Zibala se je trava, ptiči so letali nad glavo, opojni vonj cvetlic je prihajal od vseh strani. Nedaleč se je dvigala vrsta dreves in se je izgubljala v gozdu.

Brez mraku, skoro mahoma, je padla na zemljo soparna tropska noč. Zvezde so zasijale na nebu, zveri so se oglasile v daljavi! Drobna kača je prišumela po tleh in je zbežala ubogi Lakšmi čez gole noge.

Silno se je prestrašila reva in je, kakor blazna, brez cilja stekla naprej. Grmičje ji je trgalo obleko s telesa; groza ji je bičala gole rame, dokler ni zagledala luči pred seboj.

Nekak gradič z velikim stolpom se je dvigal med drevesi. Nemara je bival v njem ljudžrce? Smrt bi pretila begunki, ako se poda v njegovo oblast.

„Naj bo karkoli!“ se je odločila deklica sama pri sebi. „Kaj de, če me požre tiger pod milim nebom, ali ober v svojem gradu!“

In vstopila je, šla je po krasnih stopnicah navzgor. Pa je prišla v široko dvorano, kjer je ležal na mrtvaškem odru tako lep mladenič, da ni bila videla enakega še nikoli v svojem življenju. Vsa očarana je Lakšmi pozabila svojo nevarnost, in ga je poljubila.

Takrat pa so se mrtvecu pomalem odpirale oči, izspregledal je in se je začudil, ko je videl Lakšmi pred

ustnim potnikom nam skrajno sovražnih in večkrat tudi dvomljive vrednosti nemškonalnih tvrdk. Naše narodno-gospodarske organizacije naj bi pa poskrbele, da bi bilo trgovsko društvo tudi stalno obveščeno, kje je ob vsakem času dobiti potrebna množina surovin in pridelkov, katere proizvaja naš kmetijski narod. Na ta način bi se dalo doseči dosledno izvajanje gesla „svoji k svojim“.

Vse premalo se pri nas tudi izvaja to geslo z ozirom na nameščanje trgovskega uslužbenstva. Veliko slovenskih trgovin nam je znanih, kjer izpodjedajo slovenskim uslužbencem kruh ljudje druge narodnosti, posebno nemške, marsikateri slovenski trgovski sotrudi, marsikateri slovenski obrtni delavec je brez kruha, a v slovenskih trgovinah in obrtnih delavnicah se šopiri Nemci. Koliko vodilnih, boljše plačanih mest zavzemajo pri nas Nemci! V Ljubljani nam je celo znana trgovina — slovenska! — kjer so ob dobri plači nameščeni tujci, menda celo tam iz Ogrskega, dočim imajo v isti trgovini izučeni trgovski sotrudi in tudi tam nameščeni, komaj polovico toliko plače, kakor tujci, ki niti pošteno slovenski ne znajo. Ali naj se tak trgovec smatra res za narodnjaka, ali ima pravico zahtevati od slovenskega občinstva, da naj izvaja tudi napram njemu geslo „svoji k svojim“. Da, občinstvo, bi moralo tu izvajati to geslo, toda ravno nasprotno: proč od slovenskega (?) trgovca kateremu je ljubši tuji uslužbenec, kakor pa domačin!

Res, velikanskega pomena za naše narodno gospodarstvo je dosledno izvajanje gesla „svoji k svojim“ in le želeči je, da bi se to geslo vselej in povsod izvajalo, toda pametno in premišljeno, in nikdar ne izrabljalo. Obenem naj bi pa bilo to geslo tudi najožja vez, ki bi vezala razne sloje našega naroda ter skušala vsaj nekoliko premostiti one zevi, ki jih je povzročilo med našim narodom politično strankarstvo, saj se tu gre za gospodarski obstoj in razvoj celega naroda, ne pa le za to ali ono stranko, ali zato ali ono osebo. Strankarska strast mora biti v tem oziru popolnoma izključena, potem bo imel narod v resnici kaj korist, sicer bi bilo tudi to delo zastoj. Upamo, da se bodo sčasoma tudi pri nas pojmi zbistрили in bo naše ljudstvo samo spoznalo, da resno narodno delo ne obstoji v strankarskem hujkanju, in tedaj se bo tudi geslo „svoji k svojim“ lažje in uspešneje izvajalo!

Politični pregled.

Državni zbor.

Včerajšnja, torkova seja državnega zbora je bila zopet enkrat precej burna. Hrup se je začel takoj, ko so vstopili ministri v zbornico, med njimi novoimenovani poljski minister Abrahamowicz. Posebno so se odlikovali Vsenemci in med njimi poslanca Malik in Iro, ki sta obkledala Abrahamowicza z najizbranejšimi psovskami. Ko se je hrup malo polegel, je predstavil ministrski predsednik Beck Abrahamowicza kot novega poljskega ministra, nakar se je krik zopet pričel. Vsenemci zamerijo Abrahamowiczu posebno to, da je l. 1897., ob Badenijevih časih, ko je bil predsednik zbornice, pustil policijo v državno zbornico. Proti imenovanju Abrahamowicza ministrom so protestirali poslanca Davidiak in Romančuk v imenu Rusinov, Straucher v imenu židovskega kluba in dr. Diamant v imenu socialnih demokratov. Vložen je tudi nujni predlog z ozirom na imenovanje Abrahamowiczevo, pa pride šele po rešitvi šestih drugih na dnevni red.

Državni zbor je nato nadaljeval in zaključil razpravo o nujnem predlogu glede podražitve živil. Glasovanje o predlogu se vrši v prihodnji seji.

seboj. Tudi Lakšmi se je zgrozila; spomnila se je, da ji je grmičevje strgalo obleko s telesa, sram jo je bilo in skrila se je v najtemnejši kot.

Mrlič pa je vstal, ogrnil Lakšmi v svoj kraljevski plašč in jo je poljubil na čelo.

„Kdo si?“ jo je vprašal nato, ko je sedla poleg njega na blazine. Zaupanje je navdalo izgnanko; povedala mu je svojo žalostno zgodbo od kraja do konca.

Nato jo je zagonetni mrlič tesneje pritegnil k sebi in je izpregovoril:

„Jaz pa, o krasna Lakšmi, sem Čandra radža. Ti veš, da sem mrtev že štiri nedelje. Peri, pozračna vila, se je zaljubila vame, in me je neprestano vabila in klicala, obetaje mi nesmrtno srečo in venec božanstva. Toda nisem je maral; tako se je zgodilo, da je nekoč, ko sem se izprehajal po vrtu, priletela k meni in mi je ugrabila posvečeni ovrtnik, na čegar blagoslovljenih biserih se drži moje življenje. Umrli sem in prenesli so me tu sem. Toda vsak dan, ko pride noč, se mi Peri zopet približa in mi ponuja svojo ljubezen. Ako bi se premislil, bi mi vrnila ovrtnik življenja. V takih trenutkih, eno uro vsako noč, ko mi je čudotvorni ovrtnik blizu, se prebudim od smrti in ji zapadem, kakor hitro Peri odhiti. Tudi zdaj mora zlobna vila plavati nad nama, sicer se ne bi bil prebudil ob tvojem prihodu. Skrivnostno je to, nihče ne ve zanj, razen starega Brahmina, ki prebiva tukaj in mi služi.“

Kvotna deputacija.

Ogrska kvotna deputacija se je pridružila predlogu avstrijske kvotne deputacije, da se poviša ogrskega kvota za dva odstotka, dasiravno je obenem izjavila, da se to povišanje ne da opravičiti niti z gospodarskega niti finančnega stališča. Sprejel pa se je predlog avstrijske deputacije iz političnih ozir in da se omogoči sporazumljenje med obema državama zboroma.

Povišanje častniških plač.

Vojni minister Schönaich se je mnogo trudil, da bi se že v tekočem zasedanju delegacij sklenilo povišanje častniških plač, ali kakor je sedaj razvidno, se mu ni posrečilo. Kakor se poroča iz Budimpešte, je skupni državni proračun že izgotovljen, in v njem ni postavke za zvišanje častniških plač. Minister Schönaich je pač uvidel, da sedaj ni pravi čas za tako zahtevo in da so razmere v obeh državah zborih vse preveč napete, da bi se dalo doseči kaj takega. In res, saj proračun našega domobranskega ministrstva že tako in tako izkazuje precejšnje povišanje vojaških zahtev, od državnih prihrankov se je skoraj polovica obrnila za vojaštvo, in sedaj pa še zopet milijone za povišanje častniških plač. Tega pa nihče ne vpraša, odkod naj pa davkoplačevalci dobi sredstev, da bo plačeval. In pri nas v Avstriji je že sploh stara navada, da se plače povišujejo le tistim, ki imajo že dovolj, dočim oni, ki v resnici rabijo, navadno ne dobe nič, ali pa toliko, da se ne pozna ne tu, ne tam.

Hrvatska.

Ko se je pred leti v Avstriji vsled obstrukcije v državnem zboru onemogočila parlamentarna vlada, je cesar poklical na krmilo vladi same uradnike. Na enak način si boče tudi sedaj na Hrvatskem pomagati tudi ban Rakodeczay. Ker mu nočejo niti nekdanji madžaroni, katere sedaj prekrščujejo v unioniste, iti na limance, namerava baje Rakodeczay pozvati na predstojniška mesta treh samostojnih oddelkov hrvatske vlade uradnike unionističnega mišljenja. Ta vlada naj bi bila samo prehodna, dokler ne bi se uvrstile strankarske razmere na Hrvatskem, to se pravi, dokler ne bi Rakodeczay pri novih volitvah z raznimi hedervarskimi lumparijami ne skoval take večine v deželnem zboru, da bi mogel vladati ž njo. To so res lepi naklepi, toda Rakodeczay se pač moti, da bo našel v hrvatskem narodu podpore za svojo madžarsko politiko. Bil je samo eden Hedervary na Hrvatskem, a ta je s svojimi nasilstvi storil dovolj, da hrvatski narod ne bo šel v drugo na led njegovi slabi kopiji Rakodeczayu, a hrvatski narod bo ostal po bridkih izkušnjah izučen, zato pa tudi svobodno in samostojno misleč.

Nagodba v ogrskem državnem zboru.

Vsled hrvatske obstrukcije je bila ogrska vlada že v veliki zadregi v zadevi nagodbe, kajti rešena še ni zakonska predloga o samostojnem carinskem tarifu, o kateri se sedaj vrši podrobna razprava, in hrvatski poslanci obstruirajo pri vsakem posameznem členu. Že to vzame veliko časa, in ravno tako bi se potem godilo tudi z nagodbeno predlogo, ki mora biti pred novim letom na vsak način odobrena po obeh državnih zborih. Da se skrajša debata o carinskem tarifu, so zložili po več členov skupaj in se vrši potem takzvana o teh členih samo ena. V zadevi nagodbe, kjer bi tako postopanje bilo nemogoče, pa si je vlada izmislila drug način rešitve, ravno tako kakor svoj čas pri predlogi o železniški službeni pragmatiki. Predložila je državnemu zboru zakonsko predlogo s samo enim paragrafom, v katerem se vlada pooblašča, da izvede določbe nagodbe v celem obsegu. Proti temu samovoljnemu činu vlade je seveda zavladalo med Hrvati velikansko razburjenje, pa tudi pri nekaterih madžarskih poslancih je

Nesrečni Čandra radža se je zasmilil Lakšmi. Pozabila je svojo nesrečo in se je razjokala nad njegovo. Čandra radža pa jo je poljubil in je nadaljeval:

„Ti o Lakšmi, si lepša od neusmiljene Peri. Tako si krasna, da ti še nisem videl enake. Čarobna si, kakor mlada roža, utrjana ob zori, posuta z jutranjo roso in položena sredi prsi speče neveste. Ali hočeš postati moja žena in mi sladiti samotne ure, ko vstajam od smrti k življenju?“

Kako ne bi privolila Lakšmi, ko se je v prvem hipu zaljubila v krasnega junaka? Prišel je brahmin in ju je poročil, živela sta skupaj leto dni, združena vsako noč za kratko uro, in nihče ni vedel za njuno ljubezen, nihče ni znal, ko je Lakšmi povila svojemu možu zalega sinka.

Čandra radža pa je videl, da Lakšmi trpi od samote. Zato ji je rekel neko noč:

„Pojdi, roža moja, zateci se k moji materi, ki je usmiljena žena. Idi v moj grad, stopi na dvorišče, sedi na mramorno klop, kjer sem jaz počival in kjer zdaj nihče drugi ne sme sedeti. Prijeli te bodo in te vprašali, kdo si, česa da iščeš. Ti pa povej, da si nesrečna mati, ki ti je mož umrl, in da iščeš zavetja zase in za svojega otroka.“

Storila je Lakšmi po nasvetu svojega moža, vzela je otroka v naročje in hodila z njim dolgo pot do gradu.

nastalo nezadovoljstvo, katero je bilo treba utišati. Čuli so se celo glasovi, da hočejo iz neodvisne stranke izstopivši poslanci obstruirati ta zakonski predlog, ali končno se je vladi vendarle posrečilo odvrniti pretečo nevarnost, in desidenti, kakor se imenujejo ti poslanci, bodo samo glasovali proti pooblastilnemu zakonu, obstruirali ga pa ne bodo. Pač pa se napoveduje s hrvatske strani najbrezobzirnejša obstrukcija. Vzlic temu pa upa ministrski predsednik Weckerle, da bo pooblastilni zakon sprejet v desetih dneh, kar se pa najbrž ne bo zgodilo, ker namerava tudi poslanci nemadžarskih narodnosti začeti z obstrukcijo.

Zarota v Črni gori.

Kakor vse kaže, bo vendarle resnica, da je zarota proti knezu Nikoli in njegovi vladi pravzaprav le delo črnogorske vlade same. Vedno več natančnejših poročil prihaja v svet, katera večinoma vsa govore o velikanski množici aretacij pristašev ljudske stranke, katera je bila v opoziciji proti vladi. Nekateri listi v svojih dopisih iz Črne gore naravnost trdijo, da je vlada sama naročila „zaroto“, da bi se na tak način rešila neprijetne ji opozicije. Nekega Gvozdanovića je baje vlada poslala v Avstrijo, da nabavi bombe in jih odda v Kotoru nekemu Pajoviću, ki bo že poskrbel, da pridejo bombe v Cetinje. Pajović je oddal bombe Rajkoviću, katerega brat je kočijaž pri kneževu Mirku. Rajković, katerega označuje njegov bivši delodajalec tiskar Kušaković v Vranju v Srbiji kot velikega pijanca in prostega lopova in goljufa, je oddal bombe črnogorski vladi, nakar so ga aretirali. Črnogorska vlada je takoj po odkritju „zarote“ zahtevala od avstrijske vlade, da dá zapreti vse črnogorske izseljence, in vsled tega je v Kotoru zaprtih mnogo Črnogorcev, ki so vsi pristaši ljudske stranke. Kaj se bo nadalje ukrenilo ž njimi, se še ne ve. Vsekako se hoče črnogorska vlada na tak način rešiti vseh odličnejših pristašev ljudske stranke ter tako onemogočiti vsako resnejšo opozicijo. Ako vse to odgovarja resnici, potem pač ni mogoče najti dovolj ostrega načina obsodbe takega tiranskega in naravnost zločinskega postopanja črnogorske vlade.

Portugalska.

Iz Portugalskega prihajajo že dolgo časa zelo vznemirljive vesti. Na krmilu portugalske vlade stoji ministrski predsednik Franco, ki je ob nastopu vlade obljubljaj vse najboljše. Državne finance so bile v jako slabem stanju, kraljevi dvor je trošil ogromne vsote, da skoro ni bilo najti izhoda iz obupnega finančnega stanja države. Ministrski predsednik je imel sicer lep načrt urediti finance, preurediti šolstvo itd., ali posluževati se je začel vedno energičnejših nasilnih sredstev v dosego svojega namena. Državni zbor po šestmesečnem hudem boju z ministrstvom ni dosegel odstopa ministrstva, pač pa je vlada razpustila državni zbor začetkom meseca maja letošnjega leta in odselej se Portugalska vlada brez državnega zbora. V celem kraljestvu silno vre proti vladi in kralju, ki popolnoma zaupa ministru Francotu, in ta nezadovoljnost se je v veliki meri zanesla tudi med vojaštvo. Republikanska misel dobiva v ljudstvu vedno več tal, in najbrž je le vprašanje najbližnjega časa, da nastane popolna revolucija proti vladi in kralju, ki se, kakor rečeno, niti na vojaštvo ne more zanesti. Zadnja poročila trdijo, da je kralj pgnal celo svojega najstarejšega sina, prestolonaslednika Ludovika Filipa, vojvodo braganškega, iz prestolnice v neko osamljeno vilo, ker ga je leta skušal pregovoriti, da bi izpremenil svojo politiko, ali pa se prestolu odpovedal. Vsekako je iz Portugalskega pričakovati v najbližnjem času pretresujočih vesti.

Usmilila se je je kraljica in ji je dala hišico v bližini svoje palače.

Radži pa se je stožilo po družici. Neko noč je dejal svojem brahminu: „Jutri za rana me priveži na konja in jezdi z mano do moje Lakšmi, da se zopet nagledam njene lepote, da se napijem njenih poljubov.“

In zvečer je Čandra radža potrkal na Lakšmino okno. Odpri la je Lakšmi, silno se je razveselila in ga je spustila k sebi.

To je bilo poljubov, objemov, solz veselja in ljubezni brez kraja. Nad obema in nad detetom pa je plavala Peri z ovrtnikom življenja v rokah. Omililo se ji je bilo nedolžno dete, ki jo je videlo, njo in ugrabljeni talizman, ker greh se ni bil skalil bistrosti njegovih pogledov. Igrala se je z njim in mu je mahljala z ovrtnikom. Takrat pa je otrok med smehom segel po njem, zagrabil ga je, motvoz se je raztrgal in blagoslovljeni biseri so se raztresli po tleh.

Prestrašena in srdita je Peri zbežala, Čandra radža se je zgrudil mrtev na ležišče. Lakšmi pa je zagledala blagoslovljene bisere; z veliko radostjo jih je hitela pobirati, nanizala jih je na motvoz in jih je obesila soprogu za vrat, da se je zopet in zdaj za vselej obudil k življenju.

V gorkih solzah sreče sta si padla Lakšmi in Čandra radža okrog vratu.

Dnevne vesti.

— „Ljudski shod“ v Ribnici imenuje „Slovenec“ tajno zborovanje najozbiljnih zaupnikov klerikalne gospode, ki se je vršilo v nedeljo dopoldne v Ribnici. Tako, kakor se je vršilo to zborovanje, kakor se je priredilo ta „shod“, se sploh ni še nikdar ravnalo. „Uro poprej večina udeležencev ni niti vedela, da se kaj namerava“, piše v svoji naivnosti „Slovenec“. Pristavimo pa temu še nadaljno pojasnilo, da večina udeležencev tudi ni vedela, kaj da se namerava, ko so jih že nagnali kaplan in njegovi agitatorji v dvorano zborovanja. Zgodovina ribniških shodov S. L. S. učila je klerikalce prirejati svoje shode tako tajno, kakor bi se šlo za kako skrivno zaroto. Dobro so gospodje vedeli, če bi shod objavili pravočasno, če bi priredili javen ljudski shod volilcev ribniške doline, bi se ne sprejemalo in sklepalo kar tako gladko, kar je kaplan po naročilu ljubljanskega vodstva S. L. S. nekoliko osuplim in ne vedoč za kaj zbranim možem predlagal. Bali so se gospodje, da bi se ribniški kmet ne zavzel zopet enkrat za svojo neodvisnost in samostojnost, da bi se ne spomnil, kolikokrat so že ostale obljube S. L. S. samo — obljube. S sklepi in resolucijami, sprejetimi na shodu, se ne bomo bavili, ker mislimo, da niso bile namenjene za ker bi se drugače tudi vabila javnost na shod. Jedro celega govorjenja na shodu je bila želja, da bi se ribniški kmet zopet enkrat pošteno prevaral v pravih namenih S. L. S. Način, ki ga je označil kaplan, kot nameravano postopanje pri prihodnjih deželnozborskih volitvah, naj bi obudil v kmetih mnenje, da si bodo izvolili res svojega lastnega zastopnika iz svoje srede, če bodo volili pristaša S. L. S. Ne glede na to, da se bo tudi sedaj kmetja vprašalo v zadnji vrsti, bo pa vsakdo — tudi vsak nepolitik — uvidel, da samostojnost vsacega kmetkega poslanca preneha v trenutku, ko vstopi v vrsto klerikalnih poslancev, ker se ravno s tem vstopom podvrže brezpogojno gospodarstvu vsemogočnega dr. Šusteršiča. Ribniški kmetje naj bi torej izvolili z vso resnostjo skrbno izbranega kandidata, potem bo pa njihovo gorje izročeno vendar edinole dr. Šusteršiču; njihov kmetjski zastopnik, bo smel edino pritrjevati, če bo tudi marsikedar šlo proti koristi njegovih volilcev, čeravno bo šlo pogosto naravnost v škodo slovenskih stvari in v prid o h o l e m u N e m c u. Da temu ne bo povsod tako, je namen Slov. Gosp. Stranke, ki je že in bo še na svojih shodih dala vsem možem iz ljudstva priliko, da se prosto izrazijo o položaju, da se poučijo o faktičnih razmerah in da delujejo v smislu kmetke neodvisnosti in samostojnosti in si izberejo kandidata, kateremu bo ljudstvo edin gospod. Naše shode nismo in ne bomo prirejali tajno, označevali jih bomo pravočasno in vabili tudi nasprotnike, ker se nam gre za pravico in resnico. Komur ni zato, se pa boji javnosti, kakor so pokazali v nedeljo naši klerikalci v Ribnici.

— Shod S. L. S. v Velikih Laščah zadnjo nedeljo, je razkril svetu, da si je vodstvo naše klerikalne stranke izbralo za deželnozborskega kandidata sodražkega župana Bartola G. Bartola, proti katerega osebi sicer ne bomo nastopali, pomilujemo, ker se je udal visokemu ukazu, ki hoče iz njega napraviti navadnega slamnatega moža v deželnem zboru, kateri bo moral plesati kakor bo dr. Šusteršič sukal. Pomilujemo ga, ker hoče prodati svojo samostojnost in neodvisnost za dvomljivo čast vsestransko odvisnega in gospodstvu klerikalnih voditeljev brezpogojno podvrženega deželnozborskega poslanca.

— Ali se boje kritike? Te dni smo čitali v liberalnem časopisju, da so začele ljubljanske dame neko pod-

Ko pa je bil Čandra radža prihajal k Lakšmi in je lezel skozi okno v njen dom, so ga videli služabniki in so poročili kraljici.

Razsrdila se je kraljica mati in je dejala:

„Usmilila sem se te ženske, zdaj pa vidim, da je grešnica in brezstidnica!“

In poklicala je vse svoje služabnike, da bi šli z njo vred oprezno pod Lakšmi okno, da bi njo in njenega ljubimca zalezli in ujeli.

Kako pa se je vzradostila, ko je videla skozi špranjo svojega sina živega in zdravega v objemu lepe neznanke. Trenotek potem ji je Čandra radža sam razložil, da je sprejela pod streho blagorodno knežnjo, svojo lastno sinaho.

Napravili so veliko gostovanje, in veselje je prišlo v deželo. Nato pa se je Čandra radža napotil z vojsko pred grad Lakšminih bratov in je tirjal njenih pravic. Prestrašene so sestre priznale njeno nedolžnost; zgodilo se je, kakor so bile obljubile:

„Takrat poročimo, da nisi kriva, kadar te vzame Čandra radža za ženo!“

V svojem srdu so hoteli bratje, da zdaj obrekovalke zadene tista usoda, ki so jo bile hotele pripraviti Lakšmi. Ta pa v svoji sreči ni mogla trpeti, da bi se zgodilo po tej sodbi, in jim je izprosil odpuščanja.

Tako so živeli v slogi, miru in radosti vsi do konca svojih dni.

porno akcijo za slovensko gledališče v Ljubljani, katero je vsled zaostale podpore deželnega zbora takorekoč pred propadom. Bili smo vedno prijatelji, odkritosrčni prijatelji slovenskega gledališča in vedno smo mu želeli najboljših uspehov v vsakem oziru, hoteli smo celo redno poročati o vseh gledaliških prireditvah in smo se v to svrhu obrnili tudi na intendantco slovenskega gledališča, da nam prepusti, kakor je povsod običajno, sezonsko vstopnico, da moremo redno poročati, ali slavna intendantca nam je precej zafrkujoče odgovorila, da naj se v to svrhu obrnemo na predsedstvo dramatičnega društva. Storili smo tudi to, ali od tam nismo dobili niti odgovora. Res ne vemo, kaj naj porečemo k takim razmeram. Ali je morda propadanju slovenskega gledališča iskati tudi drugje vzroka, ne pa samo v izostali deželni podpori? Ali se slavna intendantca boji resne, nepristranske kritike? Morda pa je vse to tarranje o slabem stanju le šala, ker slavna intendantca in slavno dramatično društvo ne reflektuje na časopisje, katero bi v občinstvu budilo zanimanje za gledališče. Tako bo najbrž, ali pa je nasprotno kriza že tako huda, da bi ena sezonska vstopnica tako zelo obremenila gledališko blagajno, da bi bilo pričakovati najhujšega. Ne bomo preiskovali natančneje teh stvari, pač pa odkrito povemo svoje mnenje, da naše gledališče ne more in tudi ne bo uspevalo, ako se njegovo vodstvo tako zelo boji občinstva, da je odganja, namesto da bi je vabilo k predstavam.

— Okus ljubljanskega občinstva je res nekaj takega, kar spada vsekakor v muzej za kuriozitet. Mesec je temu, kar je priredila Glasbena Matica v Unionu koncert umetnika Ondříčka in tedaj se je odlikovalo ljubljansko „umetniško naobrazeno“ občinstvo s svojo najmnogobrojnejšo — odsotnostjo. Vsi ljubljanski listi so tedaj iskali vzrokov za ta škandalozno slabi obisk Ondříčkovega koncerta in pronašli, da je bil z ene strani obisk tako slab zato, ker je bil koncert prirejen v „klerikalnem gnezdu“ Unionu, kamor pošten liberalci sploh ne gre, z druge strani pa, da je bilo proti koncu meseca, ko — občinstvo — nima denarja za take športelce, kakor je koncert virtuozu Ondříčka. V nedeljo, 24. t. m., torej tudi proti koncu meseca, je bil napovedan v Unionu koncert nekih bavarskih glasbenih korifej. Lepaki so naznanjali ne morda, da so ti „umetniki“ dovršili ta ali oni konzervatorij, da jih je tu ali tam kritika dvignila na tak in tak višek virtuoznosti, ne, lepaki so naznanjali, da teh deset „umetnikov“ — tehta 1500 kilogramov, in ta višek umetnosti je — do zadnjega kotička napolnil veliko dvorano v Unionu, tako da ni bilo dobiti prostora in da je bil pri vходу posebno zato nameščen mestni stražnik, ki je ob 1/2 9. — koncert je bil napovedan ob 8. — zavračal še prihajajoče občinstvo. In to občinstvo iz vseh slojev ljubljanskih, brez razlike političnega veroizpovedanja — tudi liberalci so pozabili na „klerikalno gnezdo“, je navdušeno ploskalo že davno davno zastarelim nemškemu „hauerjem“, katere je že najnovejši črevljarski vajenec zdavnaj pozabil, in se tako prisrčno zabavalo na doseženem višku umetnosti, ko je četvorica teh umetnikov, racajoča po odru, bobnala po svojih trebuih in končno, da se doseže še večji uspeh, pokazala tudi svoje umetniške, teži 1500 kilogramov odgovarjajoče — zadnje plati. Navzočemu narodno zavednemu občinstvu tudi ni najmanj smetalo, da so se umetniki zahvalili za obilno priznanje svoji „progarski“ umetnosti parkrat s trikratnim — „heilom“. — Mislimo, da nam ni treba več nadaljevati o finem okusu ljubljanskega občinstva.

— Nemška kultura že poganja svoje cvetke tudi v naši slovenski Ljubljani. In ni čudno, saj so pri nas Nemci tisti, ki se jih mora pustiti v miru, da se razvijajo po svoji mili volji, kajti potem jih ne bo več, ko jih bomo pustili v miru. Dogodil se je na tukajšnji realki slučaj, ki jasno kaže, česa imamo pričakovati od Nemcev, ako jim odločno ne bomo stopili na prste. Ljubljanska realka se vedno šteje za „nemško posest“, in od nekdaj so bili na tem zavodu profesorji, ki so nastopali kot prvoborilci nemštva v Ljubljani in na Kranjskem, in tudi sedaj je med realčnimi profesorji ljudi, ki so znani kot najzagrizenejši nemškonacionalni agitatorji. Znanó je, da ti profesorji skušajo tudi na zavodu in izven zavoda v enakem smislu „delovati“ med svojimi učenci, kakor „delujejo“ v kazinskih prostorih. In dijaštvo se je navzelo tega prosvetljenega nemškega duha, in posledice se že kažejo. Učenec IV. a razreda Stöckel je brez vsakega povoda napadel na realčnem hodniku dva slovenska dečka, ju pobil na tla in ju ranil do krvi. Vzrok: narodno sovražstvo. Sicer se bo cela stvar obravnavala pred sodiščem in krivec bo dobil za svoje nemško junaštvo zaslužen plačilo, ali s tem ne bi smela stvar zaspiti. Zadnji čas je že, da se razmere na naši realki pojasnijo tudi na kakem višjem mestu, in poslanec ljubljanskega mesta bi pač storil edino le svojo dolžnost, ako bi v državnem zboru pojasnil, kake sadove rodi nemškonacionalna propaganda na ljubljanski realki.

— Kako nastane časnikarski boj. V našem narodu se je posebno v zadnjih časih kaj lepo razvilo združništvo, in vsak nepristranski človek mora priznati, da ima v tem oziru prve zasluge sedanja Zadrúžna Zveza s sedežem v Celju, dasiravno nočemo s tem odrekati nikakor

enakih zaslug Gospodarski Zvezi v Ljubljani. Vsakomur, kar mu gre. Žalostno je le to dejstvo, da se pri nas vlačijo politično strankarstvo tudi v našo gospodarsko organizacijo in to največ po ljudeh, kateri z združništvom sploh niso v nikaki zvezi, temveč iščejo le v njem polja, na katerem bi radi, ker drugje ne morejo, prevračali svoje politične kozolce. S takimi ljudmi bi bilo sploh treba pomesti, pa naj pripadajo h katerikoli politični stranki, ker drugega takointako ne delajo, kot edinole zgago. Z druge strani bi pa že tudi bil zadnji čas, da se preneha enkrat z raznimi napadi s te ali one strani na ljudi, ki so odlično delavni pri naših gospodarskih organizacijah, zaradi njihovega političnega prepričanja. Sodi naj se jih kot politike, in sodi naj se jih kot delavce na gospodarskem polju. Kaj me briga politično prepričanje tega ali onega, ako vidim, da njegovo gospodarsko delovanje koristi narodu! Ako bi se tega načela držalo naše časopisje, bi ne bilo toliko neslanih napadov na razne osebe brati v njem. In ti napadi, kako nastanejo? V zadnjem času jih je čitati celo vrsto n. pr. na celjsko Zadrúžno Zvezo in nje ravnatelja, češ, da je ta liberalci, in da zato ne more biti noben odkrit Slovenec član celjske Zadrúžne Zveze. Smešno! Kaj pa ima opraviti politično prepričanje Zvezinega ravnatelja s poslovanjem Zveze? Nič, kakor ravnotako ne politično prepričanje ravnatelja ljubljanske Gospodarske Zveze z njenim poslovanjem. In napad, od koga je izšel? Celovski „Mir“ je vrgel par vprašanj v svet o političnem prepričanju ravnatelja celjske Zadrúžne Zveze. In kdo je tisti, ki je stavil ta vprašanja? Mož, ki je tako navdušen za slovensko narodno gospodarstvo, da je s svojim slovenskim denarnim zavodom član nemške deželne zveze in da deluje z vsemi svojimi močmi nato, da bi vse slovenske koroške posojilnice obrnile hrbet ne samo celjski Zadrúžni Zvezi, temveč tudi ljubljanski Gospodarski Zvezi, ter pristopile nemški deželni zvezi, ker bi potem imeli nemški krščanski socialci večji dobiček. Taki ljudje naj bi pač najprej pometali pred svojim pragom in se brigali za svoje dvomljivo slovensko prepričanje, ter pustili v miru ljudi, ki delajo v prid naroda, četudi niso njihovega pokritega političnega prepričanja. Je pač značilno, odkod izhajajo pri nas napadi na narodnogospodarsko delavne ljudi!

Roditeljski večer bo v soboto, dne 30. t. m. ob šestih na I. mestni šoli v Komenskega ulicah. Predaval bo mestni zdravnik g. dr. Demeter vitez Bleiweis-Trsteniški „O boju protijetiki osobito z ozirom na našo mladino in na razmere v šolah.“ K obilni udeležbi vabi starše, vzgojevalce in vse, ki se zanimajo za vzgojo slovenske mladine, šolsko vodstvo.

— Časten kompromis slovenskih strank na Jesenicah se je sklenil, a žal pri sobotnih županskih volitvah še ni mogel imeti uspeha, ker ima nemška stranka toliko glasov, da je bila vsled njene odsotnosti volitev nemogoča. Pa uspeh ne izostane, to naj si tovarna zapomni. Na Slovincih pa je, da utrdijo to vez, da se izogibljejo vsega, kar bi moglo kaziti skupnost, in da se pripravijo resno na odločilen udarec, ki naj bo začetek, da se odstrani nemška nevarnost za jeseniško občino.

— Na Jesenicah se je v soboto zopet vršila volitev župana, ali brezuspešno, kajti nemška stranka se volitve ni udeležila ter jo tako brezuspešila. Obe slovenski stranki imate 21 odbornikov, c. kr. državna železnica je pooblastila jeseniškega postajenačelnika ter mu dala nalog, da se udeleži županske volitve, in ker potemtakem manjkata samo še dva odbornika do potrebnega tričetrtinskega števila odbornikov, kl morajo biti navzoči, da je izvolitev mogoča, bi Jesenice lahko že imele urejene svoje občinske zadeve, če bi ne bilo med domačini par mož, ki se v svojem siepem strahu pred nemško komando ne upajo na volišče, dasiravno so od tovarne popolnoma neodvisni. Tako dva slovenska odbornika sta gostilničar M e n c i n g e r in krojač P r e t n a r. Niti prvi niti drugi ni navezan na tovarno niti najmanj, delavstvo, katero jima daje zaslužek, bi se ne odvrnilo od njih, ako bi tudi pokazala nekoliko samostojnosti, a vzlic temu se v strahu pred tovarno ne upata udeležiti županske volitve. Njuna navzočnost bi zadostovala in volitev bi se mogla izvršiti. Kako se bo cela stvar sedaj še razvijala, ni mogoče vedeti, ali žalostno je pač, da so si Nemci v tem kratkem času slovenskega nesporazuma znali pridobiti tako moč, da sedaj tako uspešno zavirajo vse delo v občini. To je pač kazn za slovenski greh.

— Železnica Kočevje-Metlika. Kakor se poroča „Grazer Tagblattu“ iz dobro poučenega vira, je upati, da se ugoti zahtevi kočevskega in črnomaljskega okraja, da se zveže tudi kočevska proga dolenske železnice z Metliko. To bi bilo v resnici najboljše, kajti Bela Krajina bi tako dobila naenkrat dve železniški progi. In ker je že zagotovljena proga iz Metlike do Črnomlja, bi se za slučaj, da ne bi država hotela graditi v svoji režiji proge iz Kočevja v Črnomelj, vendar dalo doseči drugim potom to zvezo, katero bi država potem gotovo sprejela v svojo oskrbo. Na interesiranih krajih je seveda v prvi vrsti le-

žeče, da ne pustijo zaspati cele stvari in da zahtevajo najprej od države, da ugotovi tej zahtevi prebivalstva.

— **Moderno janičarstvo.** V Hrastniku se je ustanovila nemška šola, ker so ondodni nemški in nemškutarski mogotci naenkrat prišli do tega, da je toliko nemških otrok, da je nemška šola absolutno potrebna. Šola se je ustanovila s pomočjo nemškega šulferajna. Kaki otroci zahajajo v to šolo, najboljše kaže neki oklic v nemških listih, v katerih šolsko vodstvo prosi prispevkov za nakup harmonija, češ: „Šola ima 190 učencev, ki so morali dosedaj peti samo slovenske pesmi in neznaj niti cesarske pesmi nemški. In ravno nemško petje je nacionalno vzgojevalno sredstvo.“ Kaj je stem povedano drugega, da je teh 190 otrok slovenskih, da je šulferajn naložil v ta ponemčevalni zavod 190 slovenskih otrok, katere sedaj hočejo odtujiti njihovemu rodu in jeziku ter jih vzgojiti v sovraštvo do njihove narodnosti v prave janičarje. To je namen te šole, ne pa vzgoja in izobrazba.

— **Iz Koroške.** (Pisava v „Miru.“) Prejeli smo sledeči dopis iz rok rodoljubnega koroškega Slovenca, ki je bil še do pred kratkim eden izmed stalnih sotrudnikov „Mira“, ter ga priobčujemo neizpremenjeno: Ako si, dragi bralec, čital zadnje številke „Mira“, posebno pa ono z dne 23. novembra 1907, si moral te številke odložiti s čutom, ki ti je rekel, da je jako plitva cela vsebina in to od številke do številke. Le pogledimo zadnjo številko. Razen res stvarnih dveh govorov poslanca Grafenauerja in nekaj dopisov ni ničesar, kar bi moglo zbuditi zanimanje ali kar bi bilo narodnopolitičnega in gospodarskega pomena. Dolg članek o varstvu izseljencev, da, dobro, a to se da tudi malo bolj kratko povedati; meni se ravno tako zdi, kakor bi „Mir“ ne imel kaj drugega tiskati, da potem s tem napolni predale. Nadalje dolg članek o katoliškem shodu na Dunaju. Kakor testo se vleče ta članek v vsej prav malo zanimivi dolgosti skoro skoz celi „Mir“. Če že „Mir“ prinese kak takšen članek, se to stori lahko na bolj kratek način, saj, roko na srce, Nemci, in bodisi tudi najpristnejši katoličani, gotovo ne bodo prinašali tako obširnih poročil o našem gibanju, bodisi že verskem, bodisi narodnem. In nadalje ti dopisi! Eden se glasi iz celovške okolice o nekem poboju, drugi iz Podkrnosa o cerkvenem delu in iz Št. Lipša; ta že res krasno popisuje berače, ki „fehtajo“ na vseh svetih in vseh vernih duš dan. Res, kaj takega je gotovo za narodno politično in gospodarsko gibanje eminentno važno! V črno je zadel dopisnik iz Pliberške okolice: „Kakšen naj bo „Mir“. Ti nazori popolnoma odgovarjajo zahtevam slovenskega ljudstva na Koroškem. Kratke, jedrate dopise, a takšne vsebine, ki so občenega zanimanja in ki imajo tudi kakšen pomen. Kar pogrešamo, je tudi to, da „Mir“ sedaj, rekel bi, z neko gotovo doslednostjo ne prinaša več prav nobenih zanimivih pripovednih člankov. Ako pa mogoče imenuje svoj „podlistek“: Kako je Gorjanec spreobrnil svojo ženo, nekaj takega, kar je za pouk in kratek čas, moramo reči: Blagor jim, ki so ubogi na duhu, potem pa naj kar litanije in krščanski nauk tiska, to bo vsaj nekaj za terejalko. — Na Koroškem so razmere te, da se ljudstvo od dne do dne manj uči slovenščine v šolah. Edina rešitev za narodni obstanek je, da na drugi strani dobi ljudstvo zanimivega berila, kajti le tako se bode obračalo z veseljem do slovenskega jezika in mi dosežemo s tem, da vkljub vsemu ponemčevanju slovenski jezik ostane. Ako pa naš „edini“ koroški list ne prinaša nič zanimivega, kratkočasnega, kar je posebno za ženske, in narodna slovenska žena je za nas važen faktor,

tako pa se ljudstvo obrača od lista, misleč si, kaj si bom naročeval list, saj niti za počen groš ni kaj v njem. Proč tedaj s to pisavo. Skrajni čas bi že bil, da pride nov urednik, kajti, ako bi bil „Mir“ še malo časa v teh rokah, kakor je sedaj, potem bo kmalu zmrznil. Mi se moramo otresti vsega malenkostnega in gledati, da se povzpemo na stališče, da se bo moglo reči, sedaj je „Mir“ tak, kakor je bil nekdaj, ko je bil vsak članek zlato zrno, a ne puhla slama, kakor je to žalibog sedaj.

— **Nova pošta.** V Škocijanu v Podjurski dolini na Koroškem se s 1. decembrom odpravi nov poštni urad s popolno pošto službo, tudi pošto hranilnico. Poštni urad bo v enkratni dnevni zvezi z železniško postajo Rekarjavas. V bližini Škocijana, občina je v slovenskih rokah, ležita dve zelo mični jezera — Klopinski — ob katerih se je v zadnjem času že prav lepo začelo razvijati letoviščearsko življenje. Zločnejša poštna zveza bo gotovo mnogo doprinesla k procvitu tega kraja, na katerega že sedaj opozarjamo slovenske kroge, ki bi želeli prebiti prihodnje poletje med slovenskimi Korošci.

— **Netaktnost tržaške direkcije drž. železnice** se kaže vedno bolj izživajoči obliki. Na Jesenicah ima železnica virilen glas v občinskem odboru. Navadno ne izvršujejo podjetja kot je državna železnica te svoje pravice in tudi v jeseniškem občinskem odboru, kjer so tako kočljiva tla, do sedaj železnica ni aktivno nastopala. Pa tovarniškem Nemcem je zrastle v zadnjem času močno greben, čutili so se že gospodarje, in da bi gladkeje šlo, so kandidirali slavnatega župana Klinarja, ki se da — dasi Slovenec — tako lahko voditi. Da bi pa bil njihov nastop tudi pri zahtevi nemškutarskega tajnika Demšarja tem sigurnejši in veljavnejši, se je moralo obrniti vodstvo Nemcev, ki je po izjavi Lukmana v Ljubljani, tudi do tržaške direkcije, naj mu dá svoj glas na razpolago. Kakor smo zvedeli iz zanesljivega vira, je ravnateljstvo železnice dalo na to jeseniškemu načelniku, Nemu Kollerju strikten ukaz, da mora v imenu železnice oddati glas za tovarniškega kandidata Klinarja z motivacijo, „da se se napravi konec zmednim razmeram na Jesenicah.“ Ker ne najdemo nikjer vzroka, da bi tržaško ravnateljstvo imelo ravno Klinarja za takega moža, ki je sposoben napraviti mir in red, si moremo tolmačiti to utemeljitev edino v smislu, da tržaška direkcija smatra za nujno potrebno da pridejo do občinske oblasti Nemci, ki so se skrivali za Klinarjem in za tovarniško stranko. Ne vemo tudi, kako pride železnica do te želje, zdi se nam pa, da direktnega interesa nima. Stranski interes Deršate in tržaške direkcije jo seve germanizacija, saj na to že dosledno delata oba z vsemi imenovanji, kjer se osobito na Jesenice Nemce kar tišči. Ali bomo gledali mirno še naprej taka izživljanja s strani državnih podjetij? Ali naši strankarski poslanci res nič ne vidijo in ne mislijo? Nova doba se je na Jesenicah začela s kompromisom slovenskih strank in trdnega prepričanja smo, da je železniška uprava zadnjikrat napravila predrzno to izživajočo netaktnost, če bodo Slovenci stali ramo ob ramo nasproti Nemcem.

— **Italijansko divjaštvo.** V nedeljo zvečer se je dogodil v bližini Pulja naravnost divjaški zločin, kakor se ni kmalu čulo o takem, in ki jasno kaže, kake grozne posledice obrodi vedno in vedno hujškanje italijanskih neodrešencev zoper istrsko slovansko prebivalstvo. V nedeljo zvečer sta se vračala neka ženska in 21 letni mladenič iz Vodnjana v Pulj. V Galežanu, kjer je pravo leglo italijanske nahujskane sodrge, ju je ustavila na cesti tolpa teh razgrajacev, ki so ju pa končno le pustili skozi vas. Ko

sta prišla par sto korakov izven vasi, so se zopet pridrili za njima ter ju začeli obdelavati s kamenjem. Ženska jim je po sreči ušla preko nekega plota, a Filigaja je vrgla podivjana druhal na tla, kričeč da se hočejo nad njim maščevati zaradi volitev na Velikem Vrhu; razbili so mu s kamenjem vso glavo in celo truplo ter mu potrgali štiri prste. Ko je bil mladenič že mrtev, so ga vlekli kakih deset minut naprej, ga vrgli v cestni jarek ter vrgli nanj kakih 20 kg težak kamen. Drugi dan so našli razmesarjen truplo ter ga prepeljali v puljsko mrtvašnico, kamor hodijo sedaj velike množice ljudi gledat žrtev italijanskega divjaštva. Umljivo je, da vlada vsled tega groznega zločina veliko razburjenje med prebivalstvom. In kdo je v prvi vrsti kriv temu strahovitemu divjaštvu! Nihče drug, kakor oni krogi puljskih italijanskih neodrešencev, ki venomer hujskajo množico na slovansko prebivalstvo, in kriva je tudi naša vlada, ki je s svojim prizanašanjem in protežiranjem italijanaštva nasproti Slovanom, sama vzgojila te divjake. — Morilec je orožništvo že na sledu.

Spominjajte se Družbe sv. Cirila in Metoda!

Ustanovljeno 1842. Telefon št. 154.

BRATA EBERL

Tovarna oljnatih barv, lakov in firneža. Slikarija napisov. Dekoracijska, stavbinska in pohištvena pleskarija. Električni obrat.

Prodajalna: Miklošičeva cesta 6 nasproti hotela „Union“.

Delavnica: Igriške ulice 6 Ljubljana.

Prva domača dolejska žganjarna

Ivan Rakoše i. dr.

Straža-Toplice

priporoča

Slivovko navadno K 1— lit.	Tropinovec navad. K 1— lit.
III. „ 1:10 „	III. „ 1:10 „
II. „ 1:30 „	II. „ 1:20 „
I. „ 1:50 „	I. „ 1:40 „
Drožnik III. „ 1:30 „	Brinjevec III. „ 1:40 „
II. „ 1:50 „	II. „ 1:30 „
I. „ 1:80 „	I. „ 2— „

Vinsko žganje (konjak) od 3 do 8 K = 7/10 litra.

Specijaliteta **„Slovenec“** narodna grenčica narodni liker od K 1:10 do K 1:20 liter.

Destilacija vsakovrstnih najfinjših likerjev od K 1— do K 1:60 liter.

Uvoz in izvoz čajnega ruma od K 1— do K 2— liter i. t. d., i. t. d.

Odpošilja se v steklenicah, zabojih in sodih, ter se prazna nepokvarjena posoda sprejme nazaj v račun in sicer steklenice 10 vin. komad in sodi 5 vin. liter franko Straža-Toplice. Na zahtevo se pošljejo vzorci brezplačno!

Modna trgovina Pavel Magdić, Ljubljana, Prešernove ulice št. 7

Svilnato blago, baržuni, pliši in tenčice. Cipkasto blago, pajčolani, čipkasti ovratniki, čipke, vložki, svilnate vezanine. **Jabots, Fichus, damski ovratniki in kravate.**

Svilnati in baržunasti trakovi. Pozamenterija, porte in žnore, rezice, krepice in žnore za tapetnike. Krepl in flori za žalovanje. Zlate in srebrne rezice, čipke in žnore.

Serpe iz svile, čipk in volne. Nogavice za dame, dekleta in otroke. Jopice, hlačke, otročje perilo in odeje za vozičke.

Oprava za novorojenčke, posteljne podloge iz kavčuka. Sukanee za šivanje, pletenje in vezenje. **Gumbi in različne igle.** Različne podloge in potrebščine za krojače in šivilje. Idrijske čipke, vezene čipke in vložki. Pajčolani za neveste, mirtovi venci. Damsko perilo, spodnja krila, predpasniki in kopalne obleke. Modrci in potrebščine za modree. Glace-rokavice in rokavice za uniformiranje, pletene, letne in zimske rokavice. Kopalno perilo, dišave, milo in ustna voda. Krtače za obleko, glavo in zobe.

Srajce za gospode in dečke, spodnje hlače, ovratniki, zapestnice, naprsniki in žepne rute. **Pravo Jagrovo normalno perilo, trikot-srajce, jopice in hlače.** Mrežaste in potne jopice, srajce, čepice in šport-pasovi. Nogavice, naramnice, odeje in blazine za potovanje. **Kravate, gumbi za manšete.** Za loyce: telovniki, nogavice, rokavice, dokolenice. Ogrevalec za kolena, meče, prsi, hrbet, trebuh in glavo. **Nahrbtniki, ovratniki, robci.** Narodni trakovi in zastave, narodne čepice, torbice in drugi domači narodni izdelki itd.

Gospod! Berite novice, ker so za vas važne in koristne! Razpošiljam po poštne povzetju za 12 K 50 vin. **krasno, dobro in moderno opravo** katera obstoji iz sledečih predmetov: Fina bela ali barvasta srajca št. . . . ? Dobre spodnje hlače. Lepa spalna srajca. 1 ovratnik po želji. Krasna kravata. 1 par trpežnih nogavice. Močna brisalka. Izvstne naramnice. 3 dobre žepne rute. Vse v škafu lepo aranžirano. Razpošiljam z obratno pošto. Ako bi kaj ne ugajalo, vrnem denar nazaj. 10

Svoji k svojim! Kupujte samo pri narodnih tvrdkah! Trgovci, ne naročajte blaga pri protislovanskih tvrdkah!